

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ректора ЛНУП
№ 82 від 01.04.2024

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ЛНУП
протокол № 7 від 28.03.2024

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію інклюзивного навчання в
Львівському національному університеті природокористування

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання в Львівському національному університеті природокористування (далі – Положення) регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування в Львівському національному університеті природокористування (далі – ЛНУП) інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними якісної вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 635, Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 р. № 366-р., інших нормативних актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Саламанської декларації, Індексу інклюзії та ін.

1.3. ЛНУП надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. Інклюзія – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами до освітнього процесу в Університеті, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.2. Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.4.3. Здобувач вищої освіти з особливими освітніми потребами (далі – здобувач освіти) – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в закладах вищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на вищу освіту.

1.4.4. Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.4.5. Інклюзивна група – група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

1.4.6. Супровід – система заходів, яка охоплює процеси підготовки здобувачів освіти до вступу на навчання в університеті, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в ЛНУП, а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування, і має на меті забезпечення рівного доступу до навчання для всіх здобувачів вищої освіти (усунення або мінімізація проблем у навчанні для здобувачів освіти).

1.5. Це Положення та зміни до нього затверджуються вченою радою Університету відповідно до статуту ЛНУП.

2. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Формування умов для здобуття Здобувачами якісної освіти в ЛНУП реалізується через:

2.1.1. Розвиток матеріально-технічної бази університету з урахуванням потреб здобувачів освіти.

2.1.2. Забезпечення здобувачів освіти належним супроводом на всіх етапах взаємодії з Університетом.

2.1.3. Організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій.

2.1.4. Формування в учасників освітнього процесу Університету недискримінаційного ставлення до здобувачів освіти.

2.2. Матеріально-технічна база ЛНУП:

2.2.1. Для комфортного навчання в університеті здобувачі освіти мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

2.2.2. Для забезпечення освітнього процесу здобувачів освіти може використовуватись система дистанційного навчання, яка діє в ЛНУП, що містить комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм в тому числі для процедур підсумкового контролю та атестації здобувачів вищої освіти.

2.2.3. Для навчання здобувачів освіти в університеті існують можливості використання відкритих освітніх ресурсів за освітніми програмами.

2.2.4. Навчальні аудиторії ЛНУП обладнуються, за потреби, спеціальними технічними засобами (індукційними петлями, радіомікрофонами тощо).

Для здобувачів освіти із проблемами пересування (з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.), освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору ЛНУП забезпечується з урахуванням фінансових можливостей університету та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з-поміж іншого спорудження пандусів, усунення порогів, встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між партами, створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів, тощо.

2.2.5. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень ЛНУП для потреб здобувачів освіти, здійснюється їх раціональне пристосування.

2.3. Організація супроводу здобувачів освіти:

2.3.1. Супровід здобувачів освіти в ЛНУП реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб. При цьому враховуються психофізичні особливості здобувачів освіти різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію здобувачів освіти в університетське середовище, потреби у фізичній реабілітації та ін. Забезпечення супроводу здобувачів освіти дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами вищої освіти, але без надання переваг.

2.3.2. Супровід здобувачів освіти здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний та професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу можуть вступати у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

2.3.3. Супровід розпочинається з моменту звернення здобувачів освіти до ЛНУП.

2.3.4. Технічний супровід полягає у забезпеченні здобувачів освіти адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання. Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження Здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної вищої освіти. Технічний супровід здійснюється кафедрами, на освітніх програмах яких навчаються здобувачі освіти, із залученням інших структурних підрозділів ЛНУП і відповідних фахівців.

2.3.5. Педагогічний супровід полягає в оптимізації викладання навчального матеріалу для здобувачів освіти у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних

педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід здобувачів освіти з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів.

Такий вид супроводу здійснюють кафедри, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів, із залученням інших структурних підрозділів ЛНУП і відповідних фахівців у разі потреби. Для здобувачів освіти із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців у т.ч. наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (українська жестова мова, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат та ін.).

2.3.6. Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей здобувачів освіти, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інклюзивного освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку та передбачає:

- надання психологічної допомоги здобувачам освіти під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в ЛНУП;

- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;

- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку здобувачів освіти, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;

- проектування і соціально-психологічну корекцію розвитку здобувачів освіти.

Психологічний супровід в межах своїх компетенцій здійснюється Відділ з організації виховної роботи студентів ЛНУП(далі ВОВРС).

2.3.7. Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації здобувачів освіти, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією такого супроводу є подолання соціальної ізоляції здобувачів освіти, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється ВОВРС, органами студентського самоврядування та залученими фахівцями, і передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до здобувачів освіти у освітньому просторі ЛНУП;

- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

2.3.8. Медико-реабілітаційний супровід полягає у комплексі заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я здобувачів освіти. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична та реабілітаційно-відновлювальна підтримка. Медико-реабілітаційний супровід здійснюється фахівцями соціальних медико-психологічних служб та в рамках взаємодії Університету з медичними закладами.

З метою створення належних умов для забезпечення психолого- та медико-реабілітаційного супроводу в університеті можуть бути виділені приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури.

Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні здобувачів освіти до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану здобувачів і підвищення їх інтелектуальної працездатності. Супровід здійснюється фахівцями, основний напрям роботи яких є фізичне виховання і спорт.

2.3.9. Професійна адаптація – це напрям супроводу здобувачів освіти, який полягає у забезпеченні здобувачів освіти додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у науковому товаристві студентів, курсантів, аспірантів, докторантів і молодих вчених в університеті, гуртках наукового, інженерного, соціо-гуманітарного спрямування, надання консультацій у сприянні працевлаштуванню та професійному розвитку, надання допомоги у працевлаштуванні.

3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД

3.1. Організацію і контроль реалізації супроводу (п. 2.3.2) в ЛНУП здійснює ВОВРС, до складу якого входять фахівці за відповідними напрямками супроводу та можуть залучатися представники адміністрації Університету, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники.

3.2. ВОВРС виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами ЛНУП щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти;
- проводить моніторинг виконання Здобувачами індивідуального навчального плану, обґрунтовано рекомендує зміни до нього з урахуванням потреб здобувачів освіти;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) працівників університету, соціальних працівників та волонтерів для роботи зі здобувачами освіти шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;
- проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування недискримінаційного та толерантного ставлення до здобувачів освіти;
- співпрацює із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу здобувачів освіти;
- координує роботу заступників деканів з навчально-виховної роботи та кураторів академічних (у т.ч. інклюзивних) груп з питань, пов'язаних із організацією та провадженням інклюзивного навчання;
- забезпечує надання психологічної підтримки здобувачів освіти.

3.3. Керівник ВОВРС безпосередньо підзвітний у своїй діяльності ректору університету та виконує такі функції:

- веде статистичний облік здобувачів освіти;
- організовує та забезпечує роботу ВОВРС;
- розробляє стратегію взаємодії ВОВРС зі здобувачами освіти та структурними підрозділами ЛНУП і координує таку взаємодію;
- організовує співпрацю ВОВРС з волонтерами у контексті супроводу здобувачів освіти;
- забезпечує інформаційний супровід щодо організації занять та позааудиторної взаємодії зі здобувачами освіти;
- забезпечує надання співробітниками ВОВРС консультативної підтримки представникам структурних підрозділів ЛНУП та волонтерам, що працюють зі здобувачами освіти;
- організовує заходи, спрямовані на формування у представників учасників освітнього процесу університету недискримінаційного і толерантного ставлення до здобувачів освіти;
- організовує взаємодію університету з медичними закладами та закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями.

3.4. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти факультету, навчально-наукового центру, навчально-наукового інституту (у разі наявності таких здобувачів освіти у контингенті відповідних структурних підрозділів ЛНУП), призначаються розпорядженням керівника відповідного структурного підрозділу університету з числа працівників відповідного структурного підрозділу університету. Відповідальні за психолого-

педагогічний супровід здобувачів освіти факультету, навчально-наукового інституту можуть бути залучені до роботи в ВОВРС.

3.5. Індивідуальний навчальний план здобувачів освіти розробляється згідно чинних вимог за консультування з ВОВРС в університеті. При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку Здобувача (за наявності).

3.6. Супровід здобувача освіти в університеті можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4. ІНКЛЮЗИВНІ ГРУПИ

4.1. Утворення інклюзивної групи в ЛНУП та припинення її існування здійснюється у встановленому порядку згідно нормативних вимог до граничної чисельності здобувачів вищої освіти в одній групі, а також виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

4.2. Здобувачі освіти, які мають порушення слуху навчаються в інклюзивній групі. Навчання такої групи відбувається в супроводі перекладача-дактилолога.

5. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

5.1. Університет надає освітні послуги здобувачам освіти за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел фінансування.